

# Phát huy vai trò của báo chí trong quản lý nhà nước

TS. TRẦN THÁI HÀ

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: tranthaiha221@yahoo.com.vn

Nhận ngày 17 tháng 4 năm 2025; chấp nhận đăng tháng 5 năm 2025.

**Tóm tắt:** Trong những năm qua, hệ thống báo chí của các tổ chức đảng, cơ quan nhà nước, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội ở nước ta đã được huy động và có những đóng góp to lớn, thiết thực vào công tác quản lý nhà nước. Tuy nhiên, bên cạnh những ưu điểm, việc sử dụng báo chí trong quản lý nhà nước có những hạn chế. Bài viết đề cập thực trạng và đề xuất các giải pháp để phát huy tốt hơn nữa vai trò của báo chí trong quản lý nhà nước ở nước ta hiện nay.

**Từ khóa:** báo chí; truyền thông; quản lý nhà nước.

**Abstract:** In recent years, the press system operated by Party organizations, state agencies, the Vietnam Fatherland Front, and socio-political organizations has been actively mobilized and has made significant, practical contributions to state governance. However, alongside these strengths, the use of the press in state management still faces certain limitations. This article discusses the current situation and proposes solutions to further enhance the role of the press in state governance in Vietnam today.

**Keywords:** press; media; state governance.

## 1. Mở đầu

Thông tin được chuyển tải trên báo chí không chỉ là nhu cầu thiết yếu trong đời sống xã hội, mà còn là công cụ để điều hành, quản lý nhà nước đối với xã hội của mỗi quốc gia, góp phần vào quá trình phát triển xã hội. Trong việc cung cấp thông tin cho cơ quan quản lý và công chúng, hệ thống báo chí có vai trò đặc biệt quan trọng, nhất là trong điều kiện bùng nổ thông tin, chuyển đổi số mạnh mẽ hiện nay. Vai trò của báo chí trong quản lý nhà nước thể hiện chủ yếu trên các mặt: tuyên truyền, phổ biến đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước đến các tầng lớp nhân dân, tạo sự đồng thuận, dư luận xã hội tích cực; tuyên truyền, cổ vũ các điển hình tiên tiến, các gương người tốt, việc tốt và các phong trào thi đua yêu nước; phản ánh các đề xuất, kiến nghị của nhân dân với Nhà nước để hoàn thiện pháp luật,

chính sách, biện pháp quản lý nhà nước; phê phán các biểu hiện tiêu cực trong xã hội và khuyết điểm trong quản lý nhà nước; đấu tranh phản bác các luận điệu sai trái của các thế lực thù địch về Nhà nước và quản lý nhà nước ở nước ta.

## 2. Thực trạng phát huy vai trò của báo chí trong quản lý nhà nước

Trong những năm qua, việc huy động và phát huy vai trò của báo chí trong quản lý nhà nước đã có những ưu điểm đáng ghi nhận.

Một là, Đảng đã quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, định hướng báo chí phục vụ tích cực công tác quản lý nhà nước.

Nhận thức rõ vai trò quan trọng của báo chí trong công cuộc đổi mới đất nước, Đảng ta đã ban hành nhiều nghị quyết, chỉ thị về công tác tư tưởng, công tác báo chí, truyền thông, trong đó có đề cập đến vai trò của báo chí đối với công tác

quản lý nhà nước. Đảng luôn yêu cầu báo chí phải nêu cao vai trò và trách nhiệm xã hội của mình và đạo đức nghề nghiệp của người làm báo Việt Nam để thực hiện tốt chức năng xã hội của báo chí. Đại hội XIII của Đảng xác định: □Phát triển hiệu quả, lành mạnh hệ thống báo chí, xuất bản, in, phát thanh, truyền hình, đặc biệt là mảng nội dung số đáp ứng yêu cầu xây dựng, bảo vệ đất nước và nhu cầu của người dân. Chủ động, kịp thời cung cấp thông tin thiết yếu và tiếp nhận thông tin phản ánh của người dân trong đấu tranh phòng, chống suy thoái đạo đức, lối sống, các thông tin về tham nhũng, lãng phí, quan liêu, tệ nạn xã hội; biểu dương nhân tố tích cực, điển hình tiên tiến, gương người tốt, việc tốt<sup>(1)</sup>.

Đảng định hướng báo chí chú trọng thực hiện chức năng tuyên truyền, phổ biến đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước đến các tầng lớp nhân dân, tạo sự đồng thuận, dư luận xã hội tích cực. Trong Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, Nhà nước quản lý bằng pháp luật, theo pháp luật, nên cần tăng cường tuyên truyền, giáo dục pháp luật, nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật và đạo đức xã hội của mọi tổ chức và cá nhân thông qua kênh báo chí. Các hoạt động tuyên truyền, giáo dục chính trị phải gắn với quản lý nhà nước bằng pháp luật, phát huy sức mạnh dư luận xã hội, gắn với các phong trào hành động của nhân dân. Các cơ quan báo chí ở trung ương và địa phương phối hợp với các cơ quan nhà nước xây dựng và thực hiện kế hoạch phổ biến, giáo dục pháp luật, xây dựng các chuyên mục, chuyên trang về pháp luật với hình thức phong phú, sinh động; tăng thời lượng nội dung tuyên truyền, phổ biến pháp luật gắn với truyền thông chính sách. Tuyên truyền, giáo dục chính sách, pháp luật không chỉ để nhân dân chấp hành tốt chính sách, pháp luật, mà còn tạo điều kiện để nhân dân tham gia vào hoạt động quản lý nhà nước, phát huy quyền và năng lực làm chủ của mình.

Đảng nhấn mạnh việc báo chí thực hiện chức năng tuyên truyền, cổ vũ các điển hình tiên tiến,

các gương người tốt, việc tốt và các phong trào thi đua yêu nước trong quản lý nhà nước và tổ chức đời sống dân cư. Báo chí phải kịp thời phát hiện, trở thành người tuyên truyền tập thể, tạo sức lan tỏa mạnh mẽ các mô hình sáng tạo, có hiệu quả trong quản lý nhà nước từ cơ sở. Từ những mô hình tốt, báo chí tổng kết, rút ra những kinh nghiệm, gợi mở sự suy nghĩ các giải pháp khắc phục khó khăn.

Đảng khuyến khích báo chí phản ánh các đề xuất, kiến nghị của nhân dân với Nhà nước để hoàn thiện pháp luật, chính sách, biện pháp quản lý nhà nước. Trên cơ sở khẳng định báo chí không chỉ là tiếng nói của Đảng, của Nhà nước, của các đoàn thể nhân dân, mà còn là diễn đàn của nhân dân, Đảng yêu cầu báo chí phản ánh trung thực ý chí và nguyện vọng chính đáng của đông đảo nhân dân; từ những vấn đề đặt ra trong cuộc sống, góp phần vào việc bổ sung, sửa đổi và hoàn thiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước, trong đó trực tiếp nhất là những vấn đề về quản lý nhà nước.

Đảng đề cao vai trò của báo chí trong phê phán các tiêu cực xã hội và hạn chế, khuyết điểm trong quản lý nhà nước. Trong suốt thời kỳ đổi mới, nhất là khi công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực được đẩy mạnh, Đảng rất coi trọng và yêu cầu phát huy tốt vai trò của báo chí trong việc tham gia đấu tranh chống tiêu cực, thúc đẩy quá trình dân chủ hóa, thực hiện tốt chính sách, pháp luật, các quy định của Nhà nước; yêu cầu các tập thể và cá nhân được phê bình trên báo chí phải công khai trả lời, tiếp thu những ý kiến phê bình đúng, nêu rõ biện pháp và thời gian khắc phục, sửa chữa; báo chí nêu gương những cơ quan, đơn vị, cá nhân tiếp thu phê bình hoặc tự phê bình và sửa sai nghiêm túc. Mặt khác, khi nêu những tiêu cực xã hội, báo chí cần cân nhắc cả về nội dung, mức độ, thời điểm, hiệu quả tuyên truyền, tránh làm tăng thêm tâm trạng chính trị nặng nề trong xã hội; đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí và các hiện tượng tiêu cực khác, nhưng phải bảo đảm tính chân thật, không □vơ

đũa cả nắm□ không làm cho nhân dân mất lòng tin vào Đảng, Nhà nước và chế độ, không để kẻ xấu lợi dụng để chống lại sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước; □ xử lý nghiêm theo quy định của Đảng và pháp luật của Nhà nước đối với các cơ quan báo chí, phóng viên đăng tải thông tin chưa được xác minh, kiểm chứng, không có cơ sở, căn cứ, gây ảnh hưởng không tốt đến dư luận xã hội<sup>(2)</sup>. Đảng cũng yêu cầu các cơ quan nhà nước ở các cấp phối hợp và cung cấp thông tin cho cơ quan báo chí về hoạt động thanh tra, kết quả xử lý sau thanh tra và xử lý kỷ luật cơ quan, công chức nhà nước có sai phạm.

*Hai là*, công tác quản lý nhà nước đối với báo chí có nhiều đổi mới, chú trọng hướng báo chí phục vụ thiết thực vào công tác quản lý nhà nước.

Trên cơ sở Luật Báo chí, công tác chỉ đạo, quản lý nhà nước đối với hoạt động báo chí đã phát huy hiệu lực, hiệu quả rõ hơn; việc định hướng thông tin, kiểm tra việc chấp hành quy định của Đảng, Nhà nước của các cơ quan báo chí có chuyển biến tích cực, ngày càng đi vào thực chất, có kỷ luật, kỷ cương hơn. Luật tiếp cận thông tin ngày 06/4/2016 đã quy định cụ thể, rõ ràng quyền được thông tin của nhân dân; những thông tin cần công bố công khai trên báo chí; người có trách nhiệm cung cấp thông tin và trả lời báo chí; v.v.. Chính phủ, Bộ Thông tin và Truyền thông (nay là Bộ Văn hóa thể thao và Du lịch) đã tăng cường chỉ đạo các cơ quan báo chí đẩy mạnh thông tin, truyền thông chính sách về công tác chỉ đạo, điều hành của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, hoạt động của các bộ, cơ quan ngang bộ và chính quyền địa phương; phối hợp với các bộ, ngành, địa phương tăng cường tổ chức tuyên truyền, phổ biến chính sách, pháp luật; tích cực thông tin, tuyên truyền định hướng dư luận trước những diễn biến phức tạp của tình hình khu vực và thế giới, góp phần ổn định dư luận xã hội; chủ động đấu tranh phản bác các thông tin, quan điểm sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch và các phần tử xấu. Cùng với việc tạo điều kiện thuận lợi hơn cho hoạt động

báo chí, Nhà nước cũng tăng cường kỷ luật, kỷ cương đối với báo chí. Ngày 07/10/2020, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 119/2020/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động báo chí, hoạt động xuất bản thay thế Nghị định số 159/2013/NĐ-CP ngày 12/11/2013 xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động báo chí, xuất bản. Hoạt động thanh tra, xử lý vi phạm của cơ quan báo chí được chú trọng và thực tế đã xử lý một số cơ quan báo chí bằng các hình thức đình bản, phạt tiền, thu hồi giấy phép. Qua thanh tra, Bộ Thông tin và Truyền thông đánh giá: □ Vẫn còn tình trạng một số cơ quan báo chí sa đà khai thác mặt trái, những tồn tại, hạn chế của cơ quan tổ chức, doanh nghiệp với dấu hiệu trục lợi. Trong năm 2023, có 15 phóng viên, cộng tác viên vi phạm pháp luật bị bắt giữ, xử lý hình sự. Từ đầu năm 2024 tới nay, có 14 nhà báo bị cơ quan tiến hành tố tụng khởi tố bị can<sup>(3)</sup>.

*Ba là*, các cơ quan báo chí đã thực hiện tương đối tốt vai trò của mình trong quản lý nhà nước.

Trong những năm qua, báo chí nước ta có sự phát triển nhanh về số lượng và từng bước nâng cao về chất lượng. Nhìn chung, báo chí đã hoạt động đúng hướng, đúng pháp luật, thực hiện tốt chức năng vừa là cơ quan ngôn luận của Đảng, Nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội, các tổ chức xã hội, các đoàn thể quần chúng, vừa là diễn đàn của nhân dân, góp phần quan trọng vào thắng lợi của công cuộc đổi mới, trong đó có việc nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước. Báo chí đã tích cực tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước về quản lý nhà nước đến các tầng lớp nhân dân, đồng thời cũng phản ánh kịp thời tâm tư, nguyện vọng chính đáng của nhân dân; góp phần cổ vũ, động viên phong trào thi đua yêu nước, phát hiện, biểu dương các điển hình tiên tiến, gương người tốt, việc tốt, tích cực tham gia đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, chống □diễn biến hòa bình□ góp phần thúc đẩy công cuộc đổi mới nói chung, dân chủ hóa đời sống xã hội, nâng cao chất lượng, hiệu lực, hiệu

quả quản lý nhà nước của Nhà nước nói riêng. Báo cáo của Bộ Thông tin và Truyền thông tháng 12/2024 cho biết: □Tỷ lệ tin bài về truyền thông chính sách trên các phương tiện thông tin báo chí tăng từ 11% lên 20%, thể hiện sự quan tâm và nỗ lực trong việc truyền tải thông tin về các chính sách của Đảng và Nhà nước đến người dân□<sup>(4)</sup>.

Báo chí đã góp phần tạo ra dư luận xã hội lành mạnh, tham gia tích cực vào hoạt động giám sát của các cơ quan dân cử và hoạt động giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân. Khi Nhà nước ban hành các pháp luật, chính sách, chủ trương mới, báo chí đã kịp thời phổ biến, tuyên truyền, hình thành dư luận xã hội tán thành, ủng hộ, đồng thời phê phán các dư luận lệch lạc, gây cản trở. Thông qua phản ánh dư luận xã hội về hoạt động của các cơ quan quản lý nhà nước, báo chí phản ánh những hạn chế trong các phương pháp quản lý, những vấn đề mới nảy sinh, những tiêu cực của các cơ quan công quyền, các công chức, viên chức cơ quan hành chính nhà nước. Nhiều vụ việc tiêu cực đã được nhân dân và báo chí phát giác giúp các cơ quan nhà nước kịp thời xử lý.

Bên cạnh những ưu điểm, việc phát huy vai trò của báo chí trong quản lý nhà nước còn một số hạn chế.

*Một là*, một số cấp ủy, tổ chức đảng chưa thật sự coi trọng sự lãnh đạo báo chí, truyền thông phục vụ đặc lực, thiết thực vào công tác quản lý nhà nước.

Một số cấp ủy và cơ quan lãnh đạo địa phương và ngành chưa lãnh đạo báo, đài hướng hoạt động vào đúng trọng tâm, trọng điểm, chưa biết sử dụng báo chí làm diễn đàn cung cấp các sáng kiến, giải pháp để giải quyết các vấn đề mới phát sinh, khắc phục các khó khăn trong quản lý nhà nước, làm công cụ đấu tranh sắc bén chống tiêu cực, có nơi còn ngần ngại, thậm chí cản trở việc đưa công khai những hạn chế, khuyết điểm trong quản lý nhà nước, những vụ, việc tiêu cực ra trước công luận.

*Hai là*, công tác quản lý nhà nước đối với

một số công việc và cơ quan báo chí chưa thật chặt chẽ.

Nhiều văn bản của Đảng trong những năm gần đây đã đánh giá, công tác quản lý báo chí, nhất là báo điện tử, nhiều mặt còn buông lỏng, dễ nảy sinh những khuynh hướng không lành mạnh. Nghị quyết Hội nghị Trung ương 5 khóa X về công tác tư tưởng, lý luận và báo chí trước yêu cầu mới đánh giá: □Công tác chỉ đạo, quản lý báo chí còn nhiều hạn chế. Hệ thống đài phát thanh, truyền hình phát triển thiếu quy hoạch, gây lãng phí, tốn kém lớn□ Công tác quản lý báo chí còn buông lỏng, bị động, xử lý sai phạm thiếu kiên quyết, nể nang, né tránh kéo dài□<sup>(5)</sup>. Mặc dù đã có luật pháp, chiến lược, quy hoạch phát triển báo chí, truyền thông, nhưng công tác quản lý nhà nước chưa khắc phục được cơ bản tình trạng trùng lặp về chức năng, nội dung giữa các cơ quan báo chí; chưa chú trọng đúng mức việc tuyên truyền, cổ vũ, nhân rộng các mô hình có hiệu quả, các gương người tốt, việc tốt trong quản lý nhà nước; phản ánh các hiện tượng tiêu cực không đúng sự thật, không chỉ ra đúng nguyên nhân□

*Ba là*, các cơ quan chủ quản báo chí chưa thật sâu sát trong chỉ đạo, quản lý cơ quan báo chí.

Một số cơ quan chủ quản của báo chí chưa thực hiện đầy đủ trách nhiệm của mình, còn buông lỏng lãnh đạo, chỉ đạo, có biểu hiện □khoán trắng□cho tổng biên tập, tổng giám đốc, giám đốc; không đề ra chủ trương định hướng, thực hiện định kỳ kiểm tra công việc của người trực tiếp quản lý cơ quan báo chí; không kịp thời phát hiện ra các lệch lạc, thậm chí sai tôn chỉ, mục đích và những quy định khác trong giấy phép; không kiên quyết xử lý khi thấy cơ quan báo chí có sai phạm. Việc tuyển chọn, bổ nhiệm, quản lý tổng biên tập, tổng giám đốc, giám đốc, biên tập viên, phóng viên ở một số nơi thiếu chặt chẽ, để lọt người không đủ tiêu chuẩn vào cơ quan báo chí. Chưa thường xuyên quan tâm đào tạo, bồi dưỡng, giáo dục đội ngũ biên tập viên, phóng viên về đạo đức cách mạng, kiến thức



chính trị - xã hội, trình độ chuyên môn nghề nghiệp, phong cách làm việc.

*Bốn là*, một số cơ quan báo chí chưa chú trọng đúng mức tới việc đóng góp tích cực vào công tác quản lý nhà nước

Nghị quyết Hội nghị Trung ương 5 khóa X về công tác tư tưởng, lý luận và báo chí trước yêu cầu mới chỉ rõ: □ Một số cơ quan báo chí thiếu nhạy bén chính trị, chưa làm tốt chức năng tư tưởng, văn hóa, có biểu hiện xa rời sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước, xa rời tôn chỉ, mục đích, thông tin không trung thực, thiếu chính xác, phản ánh nhiều về tiêu cực và tệ nạn xã hội, ít tuyên truyền các điển hình tiên tiến, gương người tốt, việc tốt, cổ vũ phong trào thi đua yêu nước □ Các cơ quan báo chí quan trọng của Đảng, Nhà nước chậm đổi mới, nội dung và hình thức chưa hấp dẫn, chất lượng và hiệu quả tuyên truyền không cao, chưa chi phối, làm chủ thông tin và định hướng được dư luận xã hội<sup>(6)</sup>. Một số cơ quan báo chí chưa ý thức đầy đủ về vai trò, trách nhiệm chính trị của báo chí cách mạng, thiếu nhạy bén chính trị, chưa làm tốt chức năng tư tưởng, có biểu hiện nghiệp vụ đơn thuần dẫn đến xa rời tôn chỉ, mục đích, thể hiện rõ nhất ở việc ít thông tin về đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước, các điển hình tiên tiến, gương người tốt, việc tốt, cổ vũ phong trào thi đua yêu nước; phản ánh nhiều về những hạn chế trong quản lý nhà nước, những tiêu cực và tệ nạn xã hội. Trên báo chí cũng đã có một số bài đề cập các vấn đề xã hội bức xúc, nhưng mới dừng ở mức phản ánh thực trạng, thiếu gợi mở các giải pháp để giải quyết, hoặc chưa phân biệt rõ những việc có thể giải quyết sớm với những việc còn phải có thời gian, có đủ các điều kiện khách quan và chủ quan.

### **3. Giải pháp phát huy tốt vai trò của báo chí trong quản lý nhà nước**

*Một là*, tăng cường sự lãnh đạo, định hướng của Đảng đối với báo chí.

Đảng lãnh đạo báo chí trước hết và chủ yếu bằng việc định hướng chính trị cho báo chí. Đảng

cần chỉ ra những định hướng lớn về chính trị cho báo chí trong từng thời đoạn. Các cơ quan lãnh đạo của Đảng thông tin đầy đủ và kịp thời cho cơ quan báo chí, người làm báo về đường lối, chủ trương lãnh đạo, chỉ đạo cũng như tình hình thực tế về mọi mặt liên quan đến phát triển và quản lý nhà nước; có chế độ định kỳ làm việc với cơ quan báo chí để nắm bắt tình hình, giúp cơ quan báo chí giải quyết các khó khăn, vướng mắc, chấn chỉnh các lệch lạc của cơ quan báo chí. Phát huy tốt vai trò, trách nhiệm của ban tuyên giáo và dân vận trong hướng dẫn, kiểm tra, giám sát hoạt động của cơ quan báo chí. Chú trọng làm tốt công tác xây dựng Đảng, nhất là công tác cán bộ, trong các cơ quan báo chí. Quan tâm tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận về công tác tư tưởng, lý luận, báo chí để có chủ trương, quyết sách lâu dài, cơ bản, chủ động trong lãnh đạo công tác tuyên truyền, công tác báo chí.

*Hai là*, nâng cao chất lượng, hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước đối với báo chí.

Trong công tác quản lý nhà nước, cần nghiên cứu hoạch định chiến lược quốc gia về thông tin, tuyên truyền; xây dựng quy hoạch mạng lưới cơ quan báo chí thật sự khoa học, hợp lý; kịp thời hoàn thiện pháp luật, đổi mới chính sách đối với báo chí; đầu tư thỏa đáng cho các cơ quan báo chí lớn của Đảng và Nhà nước phù hợp với xu thế phát triển khoa học công nghệ và thông tin, truyền thông thế giới, bảo đảm sự đồng bộ, kịp thời, chuyên nghiệp, hiệu quả, đáp ứng được nhu cầu tiếp cận báo chí của người dân, tạo sự đồng thuận xã hội, khơi dậy khát vọng xây dựng nước Việt Nam hùng cường, thịnh vượng. Tạo điều kiện thuận lợi về cơ chế hoạt động, cơ sở vật chất - kỹ thuật, các nguồn lực cho cơ quan báo chí chủ lực phát triển, trở thành những trung tâm thông tin - báo chí đa phương tiện mạnh; khuyến khích cơ quan báo chí năng động trong hoạt động kinh tế báo chí theo đúng quy định của pháp luật. Bảo đảm phát triển đồng bộ, hài hòa giữa báo chí quốc gia, báo chí địa phương và truyền thông ở cơ sở.

Trong công tác quản lý, chú trọng đề cao trách

nhệm của lãnh đạo cơ quan chủ quản đối với cơ quan báo chí thuộc quyền. Lãnh đạo cơ quan chủ quản cần có chế độ định kỳ làm việc với lãnh đạo cơ quan truyền thông để nắm tình hình; nêu ra các định hướng; kịp thời chấn chỉnh những biểu hiện lệch lạc, hạn chế; giải quyết các khó khăn, vướng mắc. Lãnh đạo cơ quan chủ quản quan tâm bố trí đúng, bồi dưỡng kịp thời và quản lý chặt chẽ cán bộ quản lý báo chí.

*Ba là*, xây dựng các cơ quan báo chí vững mạnh, đủ năng lực đóng góp tích cực vào công tác quản lý nhà nước.

Đại hội XIII của Đảng chủ trương: □Xây dựng nền báo chí, truyền thông chuyên nghiệp, nhân văn và hiện đại. Thực hiện tốt quy hoạch, phát triển hệ thống báo chí, truyền thông□ Tăng cường quản lý và phát triển các loại hình truyền thông, thông tin trên Internet. Kiên quyết đấu tranh, loại bỏ các sản phẩm, thông tin độc hại, xuyên tạc, phản động, ảnh hưởng xấu đến ổn định chính trị - xã hội, thuần phong mỹ tục<sup>(7)</sup>. Trước hết, cần thực hiện tốt cuộc cách mạng trong tổ chức, sắp xếp lại mạng lưới các cơ quan báo chí từ trung ương đến địa phương theo hướng tinh gọn, chuyên nghiệp, hiện đại, hoạt động hiệu lực, hiệu quả theo chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh: □Báo chí cũng phải hợp lý hóa. Đừng bày biện ra nhiều thứ. Làm ít nhưng làm cho hẳn hoi. Không hợp lý hóa lại như thế thì rốt cuộc báo viết ra không ai muốn đọc và tốn kém một trăm thứ. Đoàn thể cứ co cổ lại chịu tiền để mấy chú làm báo ngồi vẽ voi, vẽ ngựa mà không ai đọc□<sup>(8)</sup>. Hệ thống báo chí phải đáp ứng yêu cầu phát triển của đất nước, nhu cầu thông tin của người dân, đẩy mạnh ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, thực hiện mạnh mẽ chuyển đổi số, theo kịp trình độ phát triển báo chí của các nước trong khu vực và thế giới trong cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ Tư, khắc phục những hạn chế, bất cập hiện nay, nhất là tình trạng xa rời tôn chỉ, mục đích, đối tượng phục vụ; thông tin không trung thực, thiếu chính xác, phản ánh nhiều về tiêu cực và tệ nạn xã hội, ít tuyên truyền các điển hình tiên

tiến, gương người tốt, việc tốt, cổ vũ phong trào thi đua yêu nước. Trong bối cảnh các mạng xã hội mở rộng mạnh mẽ, thu hút số lượng lớn người tham gia, các cơ quan báo chí lớn của Đảng và Nhà nước cần chú trọng các phương thức tương tác với độc giả, thính giả, gần gũi với các đối tượng xã hội khác nhau, thể hiện cho được vai trò định hướng dư luận xã hội tới nhận thức chính trị, đạo đức, lối sống, thẩm mỹ đúng đắn, biết chủ động phòng, tránh, phê phán cái xấu, tiêu cực; thu hút sự tham gia tích cực và thiết thực của đông đảo các tầng lớp nhân dân vào các hoạt động báo chí chính thống và công tác quản lý của Nhà nước.

*Bốn là*, xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà báo và cán bộ quản lý báo chí.

Vai trò của các cơ quan báo chí đối với công tác quản lý nhà nước rất cuộc tùy thuộc vào phẩm chất, năng lực của đội ngũ phóng viên, biên tập viên và cán bộ các cơ quan quản lý báo chí. Vì vậy, cần xây dựng đội ngũ người làm báo có phẩm chất chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức cách mạng trong sáng, thực hiện tốt quy định đạo đức nghề nghiệp người làm báo; luôn có trách nhiệm xã hội, trách nhiệm công dân đối với tác phẩm, sản phẩm của mình, có đủ kiến thức chuyên môn, năng lực làm báo trong tình hình mới. Để có đóng góp thiết thực vào quản lý và phát triển xã hội, các nhà báo phải thật sự tâm huyết, kịp thời có mặt ở những lĩnh vực sôi động của cuộc sống để phản ánh đúng sự thật, kịp thời phát hiện các điển hình tiên tiến, cách làm có hiệu quả trong quản lý nhà nước để các nơi khác tham khảo, chỉ ra các hạn chế, vướng mắc trong đời sống thực tế và gợi mở giải pháp khắc phục. Trong bối cảnh hiện nay, các nhà báo cần có tư duy đổi mới, trang bị cho mình kiến thức, kỹ năng, công nghệ tác nghiệp báo chí đa phương tiện, vừa chuyên sâu, vừa đa năng, tạo ra những tác phẩm có chất lượng cao, hấp dẫn, định hướng dư luận đúng đắn, kịp thời. Trong kỷ nguyên phát triển mới của đất nước, với nhiều đổi mới về chủ trương, chính sách và pháp luật, đội ngũ nhà báo

phải vừa cập nhật kịp thời, nắm bắt sâu sắc các chủ trương, chính sách và pháp luật mới liên quan đến quản lý nhà nước, vừa thấm nhuần quan điểm lớn của Đảng và Nhà nước ta: Nhân dân là trung tâm, chủ thể, động lực của sự phát triển; xây dựng một xã hội không chỉ giàu mạnh về vật chất, mà giàu tình nhân ái, đoàn kết, tương trợ lẫn nhau, hướng tới các giá trị tiến bộ, nhân văn, bảo đảm công bằng, phát triển và tiến bộ xã hội, bảo vệ lợi ích chính đáng và hạnh phúc của số đông nhân dân, không để ai bị bỏ lại phía sau. Những người làm báo cần tích cực đổi mới sáng tạo, tìm ra phương pháp thể nghiệm mới, phù hợp với các đối tượng, nhất là giới trẻ; tiếp thu có chọn lọc các phương thức hoạt động có hiệu quả của báo chí thế giới góp phần xây dựng, phát triển nền báo chí Việt Nam tiên tiến, đồng thời làm giàu thêm bản sắc văn hóa tốt đẹp của dân tộc. Các cơ quan báo chí tuyệt đối không sáng tác, lưu hành, phổ biến những tác phẩm báo chí có nội dung sai trái, chưa được kiểm chứng, không phù hợp với giá trị đạo đức, văn hóa và truyền thống của dân tộc, gây tác động tiêu cực đến tư tưởng, thẩm mỹ của công chúng và công tác quản lý nhà nước. Trong tương tác với công chúng, các cơ quan báo chí cần có thái độ ứng xử đúng đắn, tôn trọng, lắng nghe, tiếp thu ý kiến đóng góp xác đáng của công chúng để hoàn thiện, nâng cao chất lượng hoạt động báo chí; tuyệt đối không lợi dụng niềm tin, tình cảm của công chúng, độc giả, thính giả để trục lợi cá nhân dưới mọi hình thức. Các thông tin đăng tải phải chính xác, đáng tin cậy, có lợi cho xã hội; bình luận, nhận xét về những vấn đề mà dư luận xã hội quan tâm phải đúng mức, có văn hóa, có trách nhiệm, trung thực, khách quan.

Đề cao trách nhiệm cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, trong tất cả các cơ quan báo chí ở Trung ương và địa phương. Coi trọng việc đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao ý thức, bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức và trình độ, năng lực chuyên môn, kể cả ngoại ngữ, công nghệ thông tin của các nhà báo và đẩy mạnh công tác phát triển đảng viên trong các cơ quan báo chí cũng

như ở các cơ sở đào tạo ngành báo chí. Nâng cao vai trò, trách nhiệm nêu gương của cán bộ lãnh đạo cơ quan báo chí.

Thường xuyên rà soát, đánh giá cán bộ quản lý báo chí; thực hiện nghiêm các quy định, quy trình về bổ nhiệm, miễn nhiệm, thi đua, khen thưởng, kỷ luật đối với cán bộ lãnh đạo các cơ quan báo chí; có kế hoạch bổ sung cán bộ có đủ phẩm chất, năng lực cho cơ quan quản lý báo chí. Cán bộ lãnh đạo, quản lý báo chí cần có tích cực tu dưỡng, rèn luyện để có bản lĩnh chính trị vững vàng và trình độ hiểu biết rộng, có kỹ năng nghề nghiệp, am hiểu công nghệ hiện đại để chỉ đạo, giám sát các hoạt động báo chí kịp thời, đúng đắn, nhất là đối với những vấn đề mới, nhạy cảm, có tác động lớn đối với xã hội.

#### 4. Kết luận

Trong những năm qua, việc phát huy vai trò của báo chí trong quản lý nhà nước đã có nhiều ưu điểm, đồng thời cũng bộc lộ một số hạn chế xét cả về sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, trách nhiệm của cơ quan chủ quản và bản thân các cơ quan báo chí. Để việc phát huy mạnh mẽ hơn nữa vai trò của báo chí trong công tác quản lý nhà nước cần tăng cường sự lãnh đạo, định hướng của Đảng; nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước đối với báo chí; xây dựng các cơ quan báo chí vững mạnh, đủ năng lực đóng góp tích cực vào công tác quản lý nhà nước; xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà báo và cán bộ quản lý báo chí./.

(1), (2) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, T.II, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H., tr.142, 234.

(3), (4) Bộ Thông tin và Truyền thông, *Báo cáo tổng kết công tác năm 2024, phương hướng, nhiệm vụ năm 2025*, ngày 29/12/2024, tr.81, 67.

(5), (6) Đảng Cộng sản Việt Nam (2018), *Văn kiện Đảng Toàn tập*, T.66, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H., tr.415, 414-415.

(7) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, T.I, Sđd, tr. 146.

(8) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, T.6, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H., tr.363.